

บทความวิชาการ (Academic Article)

นวโกวาทกับการเป็นเครื่องมือในการใช้ชีวิตของคนในยุคสังคมพลิกผัน (Disrupt Society) NAVAKOVARA: The tools for living in Disruptive Society

ภาณุวัฒน์ ภักดิ์วงศ์¹ ฤชณา วรรณกลาง²
Panuwat Pakdeewong¹ Krisana Wannaklang²

¹²คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร
¹²Faculty of Education Naresuan University

*Corresponding Author, e-mail: panuwatp@nu.ac.th

Received: February 4, 2020; Revised: March 12, 2020; Accepted: March 26, 2020

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อชี้ให้เห็นถึงอีกเครื่องมือหนึ่งในการใช้ชีวิตของคนในสังคม ซึ่งปัจจุบันการใช้ชีวิตของคนในสังคมที่ต้องการมีการดำรงชีพของตนและดำเนินชีวิตในสังคม โดยเฉพาะคนยุคปัจจุบันที่อยู่ในสังคมพลิกผัน หรือ Disrupt Society ที่ต่างได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยีจนไม่สามารถย้อนกลับคืนมาได้ ก่อให้เกิดภาวะการถดถอยของการขาดสติและการยังคิดในการดำเนินชีวิต ทั้ง ๆ ที่ในสังคมไทยมี “นวโกวาท” ซึ่งเป็นหนึ่งในเครื่องมือหลักธรรมในพุทธศาสนาที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือหรือทิศทางในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นสิ่งที่ควรจะนำกลับมาใช้ในการดำรงชีวิต

คำสำคัญ : นวโกวาท เครื่องมือในการใช้ชีวิต สังคมพลิกผัน

Abstract

These article need to indicate one of the living tool, which fade from Thai mind, for disruptive living, because of man must maintenance their life, the modern man in the modern society have impacted by Disruptive technology and would not be returned. Lack of consciousness have come and earned the negative influence for their life. In spite of Thai society have had the best tool for them, NAVAKOVATA as Dhamma or Living Doctrin, but they did not utilize for their life. If they turn it back rightly, it will make their better living.

Keyword: NAVAKOVARA, tools for living, Disruptive Society

บทนำ

ความสับสนในชีวิตของคนในยุคสังคมพลิกผัน หรือ **Disrupt Society** ที่มีความเร็วสูงมากในการเปลี่ยนแปลง และการเปลี่ยนแปลงนั้นก็ไม่สามารถหวนคืนกลับมาได้โดยง่าย หรือไม่กลับมาเลย ทำให้การดำรงชีพของคนและการดำเนินชีวิตของคนในสังคมต้องแปรเปลี่ยนไปตามกระแสแห่งการใช้ชีวิตแบบพลิกผัน หรือ **Disrupt** อันต้องการเครื่องมือที่เหมาะสมในการควบคุมพฤติกรรมแห่งตน ซึ่งสังคมไทยมีเครื่องมือ นั้น ๆ อยู่แล้ว แต่มิได้มีการนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม หากแต่ละเลย และลืมนึกอย่างจริงจังจนเห็นได้ชัด

การนี้ หากได้มีการกระตุ้นคิดและย้อนคิด มีความเป็นไปได้ที่จะนำ “สิ่ง” นั้นกลับคืนมาสู่สังคมไทยได้ ก็จะมีคุณูปการแก่คนในสังคมได้เป็นอย่างดี เพราะ “นวโกวาท” เป็นเครื่องมือทางสังคมที่เคยส่งผลให้กุลบุตรกุลธิดาไทยได้เป็นผู้นำในสังคมในฐานะ “บัณฑิต” ของสังคมมาแล้ว หากนำมาคลี่ให้เห็นภาพความจริงที่ถูกต้อง และดึงมาใช้อย่างเหมาะสม สิ่งปรากฏในหนังสือดังกล่าวก็จะช่วยปลูกความคิด ปลูกสติ ให้คนยุคใหม่รู้เท่าทันกระแสเทคโนโลยีที่ **Disrupt** เราอยู่ ซึ่งหากคนในสังคมไทย **Disrupt** เทคโนโลยีได้ ก็น่าที่จะทำให้สังคมไทยย้อนกลับมาสู่ลู่ทางที่ดีได้เช่นกัน

ปฐมบทของบทความ สังคมพลิกผัน หรือ Disrupt Society คืออะไร

ปัจจุบันมีคนในสังคมไทยจำนวนน้อยมากที่ไม่รู้จักคำว่า พลิกผัน หรือ Disrupt แม้ว่าคำนี้ได้รับการกล่าวขานกันอยู่เสมอและในทุกวงการด้วยเหตุที่ว่า พลิกผัน หรือ Disrupt มีอิทธิพลต่อชีวิตของคนไทยเป็นอย่างยิ่ง เป็นสิ่งที่น่ากลัวที่ทุกคนต้องให้ความตระหนัก เพราะ พลิกผัน หรือ Disrupt คือ การไม่หยุดนิ่งของการพัฒนา ซึ่งการพัฒนานี้เกิดจาก “มนุษย์” เพื่อตอบสนองความต้องการของ “มนุษย์” สิ่งที่ได้จากการพัฒนา คือ นวัตกรรมใหม่ ๆ ที่สร้างประโยชน์ให้คนกลุ่มหนึ่ง และอาจจะทำให้คนอีกกลุ่มหนึ่งเสียประโยชน์ไป (Coraline Team, 2019)

การพลิกผัน หรือ Disruption เข้ามาแทรกแซงวิธีการทำงานของมนุษย์ ในขณะเดียวกันสิ่งที่เกิดขึ้นนี้ไม่ได้ส่งผลกระทบแค่รายบุคคล แต่กระทบไปยังรูปแบบการทำกิจกรรมหรือธุรกิจของทั้งองค์กร ผู้นำองค์กร/ธุรกิจใดไม่สามารถที่จะปรับเปลี่ยนความคิด เทคโนโลยี ปรับเกม และเตรียม Mindset การแข่งขันเสียใหม่ ก็ยากที่จะนำพาองค์กรก้าวเดินไปข้างหน้าต่อไปได้ (PASSIONGEN, 2018; Coraline Team, 2019)

กรณีนี้ทำให้เห็นได้ว่า พลิกผัน หรือ Disrupt เกิดจากเทคโนโลยีอันเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพ ที่ทำให้โลกก้าวไปข้างหน้าด้วย “ความเร็ว” และ “ความแรง” และก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงจากสิ่งที่มีอยู่เดิมไปสู่สภาพใหม่อย่างรวดเร็ว และไม่มีทางเปลี่ยนแปลงกลับมาสู่สภาพเดิมได้อีก เมื่อพิจารณาถึงคำทั้งสองคือ “เทคโนโลยี การเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว และรุนแรง” จะทำให้เห็นได้ว่า การพลิกผัน หรือ Disrupt ไม่ใช่เรื่องแปลกใหม่ และอาจเรียกได้ว่า มันเป็น “ทางเลือก” ที่แต่ละคน แต่ละองค์กร จะอยู่หนึ่ง ๆ แล้วปล่อยให้เวลาผ่านไป จนกระทั่งโดนพลิกผัน หรือ Disrupt เอง หรือจะเลือกที่จะ พลิกผัน หรือ Disrupt ตัวเองเสียก่อน ก่อนที่คนอื่นจะเข้ามาพลิกผัน หรือ Disrupt ตัวเรา ดังนั้น ในวิธีการดำรงชีวิตและการดำเนินชีวิตของคนในอนาคต ย่อมหนีไม่พ้นกระบวนการพลิกผัน หรือ Disrupt จากการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีไปได้ ซึ่งการพลิกผัน หรือ Disrupt นี้จะส่งผลทั้งทางบวกหรือทางลบต่อวิธีการดำรงชีวิตและการดำเนินชีวิตอย่างไม่อาจกลับคืนมาดังเดิมได้อีกด้วย

ทุติยบท คนในสังคมจะดำรงชีพและดำเนินชีวิตท่ามกลางสังคมที่มีการ Disrupt นี้ได้อย่างไร

ในท่ามกลางสังคมพลิกผัน หรือ Disrupt Society นี้ Manarangsana (2019) กล่าวถึงสภาพสังคมในยุคนี้ว่า โลกใบนี้กำลังเผชิญกับภาวะผกผันหรือที่เรียกว่า Disruption โดยจะเผชิญกับ Super Disruption 6 ประการ ดังนี้

1. การพลิกผันทางเทคโนโลยี (Technology Disruption) จะเห็นการเกิดใหม่ของเทคโนโลยีทั้งด้านการสื่อสารจาก 1G 2G 3G 4G และกำลังสู่ยุค 5G บทบาทของปัญญาประดิษฐ์เป็นต้น

2. การพลิกผันทาง (Economy Disruption) จะเห็นรูปแบบของเศรษฐกิจแบบแบ่งปันจะมีบทบาท จะเกิดแนวคิดเศรษฐกิจ 2 ขั้วระหว่างแนวคิดแบบจีนและแนวคิดแบบสหรัฐอเมริกา และในอนาคตจะเกิดภาวะการว่างงานถึงร้อยละ 57 กับจะเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพหลายแขนงของโลกทั้งภาคการเกษตร ภาคพลังงาน ภาคบริการ

3. การพลิกผันทางธุรกิจ (Business Disruption) เรื่องของการเป็นหุ้นส่วน (Partnership) จะมีบทบาทมากขึ้น และการทำธุรกิจจะเป็นธุรกิจตามความเป็นจริงมากขึ้น (Real time Business)

4. การพลิกผันทางสังคม (Social Disruption) โดยเฉพาะในประเด็นสิ่งแวดล้อม เรื่องของสภาวะภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง (Climate Change) จะเป็นปัญหาที่ทวีความสำคัญมากขึ้น สังคมจะเกิดการช่วงชิงกลุ่มที่มีความสามารถ (Talent) โดยเฉพาะทางด้านความสามารถแบบปัญญาประดิษฐ์อย่างรุนแรง (AI Talent) ในขณะที่ปัญหาความเหลื่อมล้ำก็ยังคงขยายตัวกว้างมากขึ้นเช่นกัน

5. การพลิกผันทางภูมิรัฐศาสตร์ (Geo Politic Disruption) เช่น ปัญหาความขัดแย้งระหว่างมหาอำนาจจีนและสหรัฐอเมริกาจะยังคงทวีความรุนแรง

6. การพลิกผันทางศีลธรรม (Moral Disruption) จะมีเรื่องของจริยธรรมเป็นประเด็นสำคัญ นอกจากนี้ บทบาทของโซเชียลมีเดียจะช่วยให้ผู้คนเข้าถึงข่าวสารข้อมูล และในขณะเดียวกัน ปัญหาข้อมูลข่าวสารดังกล่าวก็จะสร้างความสับสนในสังคมได้เช่นเดียวกัน ซึ่งจากสภาวะการณ์ข้างต้นจะทำให้คนในสังคมมีการดำรงชีพที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากขึ้น เช่น (Keatsarapipope, 2019) ภาคการผลิต การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีทำให้ทุกคนสามารถทั้งเป็นผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้าได้ง่ายขึ้น ซึ่งหมายถึงภาวะของการที่ธุรกิจค้าปลีกค้าส่งจะได้รับอิทธิพลทางลบจากการแข่งขันของธุรกิจหน้าใหม่อย่างรุนแรงมากขึ้น ภาคการเงิน จากเดิมธนาคารพาณิชย์เป็นเพียงผู้ประกอบการเพียง

รายเดียวที่ให้บริการธุรกรรมทางการเงิน แต่ปัจจุบันได้มีการนำนวัตกรรมไร้เงินสด หรือ **Digital Wallet** มาใช้เพื่อให้บริการรับชำระเงินแทนการถือเงินสด การเกิดธุรกรรมทางการเงินก็เปลี่ยนรูปแบบไปทันที *ภาคบริการ* การเกิดขึ้นของภาคบริการที่อาศัยช่องว่างหรือข้อจำกัดของการให้บริการในรูปแบบเดิม ที่ตอบโจทย์ได้ทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภค ที่ทำให้ผู้ผลิตมีรายได้เพิ่มเติม ส่วนผู้บริโภคก็ได้ใช้บริการที่ตรงกับความต้องการ ที่ไม่ใช่แค่เทคโนโลยี แต่เป็นทั้งเรื่องของสังคมและเศรษฐกิจ ก็ทำให้วิถีการดำรงชีพและรวมถึงการเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิต

ทั้งหมดนี้อาศัย “การสื่อสาร” ที่ถือได้ว่าเป็นตัวกลางในการขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลง เพราะก่อให้เกิดช่องทางการจำหน่ายใหม่ ๆ เช่น การจำหน่ายสินค้าด้วย **Social Media** เช่น Facebook LINE และ Instagram ที่เจ้าของร้านค้าไม่จำเป็นต้องมีหน้าร้านแบบเดิมอีกต่อไป หรือ แม้แต่อาจจะไม่ต้องมีเว็บไซต์ในโลกออนไลน์ก็ได้ ซึ่งแน่นอน วิถีและวิถีของการดำรงชีพและดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ต้องเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม

กรณีนี้ **Wunderman Thompson Intelligence** เอเจนซีระดับโลกผู้จัดทำรายงาน “**The Future 100: 2020**” ซึ่งเป็นรายงานที่กล่าวถึงให้บริการด้านความคิดสร้างสรรค์ ข้อมูล และ เทคโนโลยี ที่ชี้ให้เห็น “เทรนด์พฤติกรรมผู้บริโภคและนวัตกรรม” ที่จะขับเคลื่อนโลกในแต่ละปี โดยใน ค.ศ. 2020 นี้ มีความพิเศษตรงที่รายงานฉบับดังกล่าวเผยถึงการพยากรณ์นวัตกรรมล้ำสมัยของแต่ละแบรนด์หรือองค์กรธุรกิจที่จะทำให้ทุกคนได้เห็นและคาดว่าจะโดนใจคนรุ่นใหม่ตลอดทศวรรษนี้ ดังนี้ (Praornpit, 2020)

1. ด้านวัฒนธรรม (Culture) จะปรากฏภาพของความตั้งใจที่จะเปลี่ยนบรรยากาศที่หมองหม่น ให้กลับมาอยู่ในบรรยากาศที่สดใสขึ้น ด้วยภาพอนาคตที่เป็นไปได้จริงและมองโลกในแง่ดี ซึ่งจะก่อให้เกิดบรรยากาศของการสร้างภาพเสมือนจริงเข้ามาใช้ในการจัดการชีวิตมากขึ้น

2. เทคโนโลยีและนวัตกรรม (Tech & Innovation) ที่ยุคนี้เป็นยุคแห่งความเป็นส่วนตัว (The Privacy Era) ที่ครั้งหนึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลเคยถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ช่วยผู้บริโภค แต่ในปัจจุบันกลับถูกตราหน้าว่ามีวาระซ่อนเร้นและไร้ซึ่งจริยธรรม ทำให้เกิดการเข้าถึงข้อมูลได้เร็วและมากขึ้น อันจะเป็นการส่งผลต่อกระบวนการคิดและการตัดสินใจของคนในสังคมที่จะเป็นไปในทิศทางต่าง ๆ ด้วยเช่นกัน

3. การเดินทางและภาคบริการ (Travel & Hospitality) ที่ปัจจุบันข่าวสารเกี่ยวกับปัญหาเรื่องสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง หรือ Climate change ปรากฏอยู่อย่างต่อเนื่อง เพราะผู้บริโภคยุคนี้มีความตระหนักและรอบรู้เรื่องผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างดี

4. แบรินด์และการตลาด (Brands & Marketing) เพราะลูกค้าหรือผู้บริโภคในอนาคตมีความสนใจและตระหนักในเรื่องปัญหาสังคมมากขึ้น แบรินด์ต่าง ๆ จึงมีแนวโน้มในการแสวงหาของการสร้างการรับรู้และยอมรับในแบรินด์ ด้วยวิธีที่แปลกใหม่และแตกต่างกว่าหลักการตลาดแบบเดิม ๆ เพราะความสำเร็จในยุคที่พฤติกรรมผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป และพฤติกรรมผู้บริโภคมีความต้องการที่หลากหลายและจำเพาะมากขึ้น จึงไม่ใช่เรื่องง่ายเลยที่จะพิชิตใจผู้บริโภคด้วยกลยุทธ์การตลาดแบบเดิม ๆ

5. อาหารและเครื่องดื่ม (Food & Drink) แม้ว่าในยุคนี้ผู้คนยังคงให้ความสำคัญกับ โซเชียลมีเดีย ทำให้รูปแบบและการตกแต่งสถานที่ที่เคยเป็นแบบแผนอย่างทีโซเซียลมีเดียเคยประกอบสร้างมา ฉีกรูปแบบจากเดิมไปสู่รูปแบบใหม่ ๆ ชนิดที่ผู้บริโภคไม่อาจคาดเดาได้ เพื่อสร้างความประหลาดใจให้กับลูกค้าที่ประทับใจ และสร้างความชอบตลอดจนความจงรักภักดีในการเข้ามาใช้บริการ

6. ความงาม (Beauty) ในการนี้ รายงาน “The Future 100: 2020” ให้นิยามของความงามที่จะเข้าถึงผู้บริโภคยุคใหม่ว่า ต้องอยู่ในคอนเซ็ปของ Blue beauty ซึ่งมาจากการเปรียบเปรยว่าความงามในทศวรรษนี้ ต้องมองให้ลึกลงไปในมหาสมุทรสีคราม เพื่อค้นลงไปให้เจอแหล่งวัตถุดิบอันทรงคุณค่าใต้ท้องทะเลลึก จึงจะถือว่าเข้าถึงใจของผู้บริโภคยุคนี้ที่มีความปรารถนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ที่มีส่วนผสมมาจากธรรมชาติ เหมือนเป็นความงามที่รังสรรค์จากธรรมชาติ ซึ่งมีความหมายในด้านการเป็นผลิตภัณฑ์ที่ดีต่อธรรมชาติและยั่งยืนด้วย

นอกจากนี้ยังสื่อถึงการขอปึงแบบสร้างประสบการณ์ เพื่อให้มีความสอดคล้องกับเทรนด์ของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ความงามในปัจจุบันที่ยังคงชื่นชอบการได้ลองและเลือกซื้อสินค้าได้เองภายในร้านผ่านทางเทคโนโลยีอินเทอร์เน็ต จากเทรนด์ดังกล่าว แบรินด์ต่าง ๆ จึงมุ่งสร้างพื้นที่อเล็กทรอนิกส์ที่จะเป็นแหล่งบันเทิงทางความงามที่สร้างประสบการณ์ให้ผู้บริโภคกลุ่มนี้ได้อย่างเสมือนจริง พร้อมด้วยจินตนาการสร้างสรรค์พื้นที่บริการสินค้าประเภทต่าง ๆ เหล่านี้เป็นที่หมายแบบเสมือนจริงซึ่งผู้บริโภคสามารถใช้เวลาสนุกไปกับการเล่นการลอง และแน่นอนว่าจะต้องซื้อผลิตภัณฑ์ได้ด้วย

ซึ่งการนี้ทำให้เห็นถึงวิถีและพฤติกรรมการใช้ชีวิตของคนในสังคมที่จะมีการเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมจนไม่เห็นเค้าของวิถีและพฤติกรรมเดิม ๆ ของตน

7. การค้าปลีก (Retail) ในทศวรรษหน้าเป็นห้วงเวลาที่ผู้บริโภคปรับเปลี่ยนทัศนคติในการตัดสินใจซื้อสินค้า โดยมองถึงหลักจริยธรรมของผู้ผลิตหรือเจ้าของแบรนด์ เป็นเหตุผลในการซื้อสินค้านั้น และปัจจัยนี้เองก็เป็นตัวชี้วัดความจงรักภักดีต่อแบรนด์นั้นด้วย

8. สินค้าและบริการระดับหรูหรา (Luxury) ที่รายงานฉบับนี้กล่าวว่า นิยามของความหรูหราเปลี่ยนไปโดยอาศัยการมีดีไซน์กับการออกแบบเฉพาะตัว มาผสมผสานมากขึ้นในทุกสิ่ง ทุกพื้นที่ที่จะดึงดูดผู้บริโภคที่ชื่นชอบความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตน โดยหยิบยกตัวอย่างของการยกระดับสนามบิน **Elevated Airports** ว่า ในยุคนี้สนามบินกำลังก้าวไกลเกินความเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการเดินทาง ด้วยการยกระดับให้เป็นที่ยุทธศาสตร์ที่มีเอกลักษณ์โดดเด่นอยู่ในตัวของมันเอง ดังที่ได้เห็นจากท่าอากาศยานชางงีของสิงคโปร์ซึ่งมีน้ำตกในร่มที่สูงที่สุดในโลก (Jewel Changi) และท่าอากาศยานนานาชาติต้าชิง (Daxing International Airport) ในกรุงปักกิ่ง ซึ่งได้รับการออกแบบให้เป็นรูปปลาตัว โดยสถาปนิก ซาฮา ฮาดิด ผู้ล่งลับ เป็นต้น และกรณีนี้ทำให้มีผลต่อการตัดสินใจดำเนินวิถีการใช้ชีวิตที่เดินตามความต้องการของตนมากขึ้น โดยอาจเป็นการดำเนินชีวิตที่มีการยั้งคิด หรือยับยั้งชั่งใจในการใช้ชีวิตน้อยลง

9. สุขภาพ (Health) กรณีนี้ด้วยการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วในยุคดิจิทัล และการใช้ชีวิตของผู้คนที่เร่งรีบ ส่งผลต่อวิถีการฟื้นฟูและเยียวยาความเจ็บป่วยทางร่างกายและจิตใจของผู้คนด้วย เพราะหากใครเกิดป่วย ไม่ว่าจะทางกายหรือทางใจ ก็อยากจะหาที่รักษา พักผ่อนกายใจที่เป็น **Fast Healing Spaces** หรือช่องทางด่วน ที่จะช่วยคืนความสดใส ความปกติสุขให้กับตัวเองอย่างรวดเร็ว

นอกจากนี้ ปัญหาสุขภาพใจ (Mental Health) ยังคงเป็นภัยคุกคามทางสุขภาพที่สำคัญที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญและนำเสนอนวัตกรรม เทคโนโลยี ที่จะมาช่วยป้องกันและเยียวยาผู้ป่วยทางจิตใจให้ได้ โดยแน่นอนว่าเทคโนโลยีจะเป็นเครื่องมือหลักในการทำให้เหล่านักนวัตกรรมด้านสุขภาพสร้างสรรค์นวัตกรรมเพื่อสุขภาพหลากหลายรูปแบบให้กับผู้บริโภคได้ ไม่ว่าจะเป็นแอปพลิเคชันเยียวยาสุขภาพใจ หรือ gadget ดี ๆ ที่ช่วยดูแลสุขภาพของคนยุคนี้ เป็นต้น

10. การเงิน (Finance) ที่น่าสนใจในประเด็นนี้คือ การที่รายงานหยิบเอา **Carbon credit** มาเป็นมูมนำเสนอในเทรนด์ด้านนี้ โดยมองว่าบริษัทหรือแบรนด์ธุรกิจทั่วโลกจะต้องหันมาให้

ความสำคัญกับการซื้อขายคาร์บอนเครดิตกันแล้ว เพราะถ้าแบรนด์ใดสามารถเข้าสู่ตลาดการซื้อขายคาร์บอนเครดิต ย่อมสร้างเม็ดเงินกลับคืนสู่บริษัทได้ไม่น้อยเลย

การนี้จะเห็นได้ว่า เทรนด์ของการใช้ชีวิตในอนาคต มุ่งไปที่ “ความเป็นปัจเจกบุคคลที่มีความสนใจในเรื่องของตัวเอง” และความพยายามในการดึงธุรกิจให้หันกลับมาสนใจในเรื่องของตัวเอง รับผิดชอบต่อสังคมนอกเหนือจากเรื่องราวของการมุ่งผลกำไรแต่เพียงอย่างเดียว ซึ่งแน่นอนว่าทั้งวิถีและวิธีการดำรงชีพและการดำเนินชีวิตของคนในสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปได้ไม่ยาก รวมถึงมีแนวโน้มในการใช้ชีวิตที่ปราศจากความกังวลหรือความยับยั้งชั่งใจในการตัดสินใจ หรือเป็นการใช้ชีวิตตามความต้องการหรือกิเลสของตน ซึ่งนั่นหมายถึงว่า วิธีการดำรงชีวิตของคนในยุคสังคมพลิกผันจะมีแนวโน้มและน้ำหนักไปในแบบที่เป็นวิถีชีวิตแบบปัจเจกชนนิยม (Individualism) ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม บนฐานของการใช้เทคโนโลยีในการป้อนข้อมูลต่าง ๆ จำนวนมาก เพื่อก่อให้เกิดการตัดสินใจในการดำเนินชีวิตในแบบอย่างของการปราศจากการยั้งคิดหรือยับยั้งชั่งใจในการกระทำ จนก่อให้เกิดพฤติกรรมที่ส่งผลต่อการดำเนินชีวิต

การพลิกผันของสังคมไทยยังเกิดปรากฏการณ์ที่น่าสนใจหลายประการ เช่น การที่เด็กรุ่นใหม่สามารถมีรายได้ในขณะที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาหรือมัธยมศึกษา โดยไม่จำเป็นต้องศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ประกอบกับจำนวนประชากรที่ลดน้อยลง จำนวนผู้สูงอายุที่มากขึ้น และ/หรือสภาพแวดล้อมที่กำลังถูกกัดเซาะทำลายไปเรื่อย ๆ มากขึ้น ทำให้สังคมไทยกำลังเผชิญกับกระแสแห่งการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล สิ่งสำคัญที่สุดคือ สังคมไทยถูกท้าทายจากกระบวนการทางความคิด ความเชื่อจากอิทธิพลของเทคโนโลยีโดยเฉพาะทางการสื่อสารที่ถูกกระหน่ำส่งผ่านเข้าไปในวงสังคมทั้งที่เป็นการส่งผ่านข้อมูลความจริงหรือการส่งผ่านข้อมูลที่ไม่เป็นความจริง หรือ Fake news ซึ่งก่อกระแสความปั่นป่วนในวงสังคมเป็นอันมาก

แล้วผลกระทบที่ติดตามมาเป็นอย่างไรบ้าง

เมื่อเป็นเช่นนี้ยิ่งทำให้สรุปได้ว่า ผลกระทบจากการพลิกผัน หรือ Disrupt ก่อให้เกิดภาวะที่ทำให้คนในสังคมปราศจากสติและความยั้งคิดในการดำรงชีพและดำเนินชีวิต อันเนื่องมาจากการเสพข้อมูลข่าวสารจำนวนมากอย่างปราศจากกระบวนการคิด และตัดสินใจโดยใช้ข้อมูลเพียงด้านเดียว และอาจเป็นการตัดสินใจที่เรียกได้ว่า “มโน” ไปเองของบุคคลผู้นั้น และส่งผลต่อการเกิดระบบ

ค่านิยมที่ไม่ถูกต้องกับการดำเนินวิถีและวิถีในการดำรงชีพและดำเนินชีวิตของคนยุคใหม่หรือคนในยุค Disrupt อีกประการหนึ่งด้วย

สิ่งเหล่านี้ทำให้เห็นได้ว่า คนในยุคใหม่หรือคนรุ่นใหม่ขาดหลักยึดเหนี่ยวจิตใจในการดำรงชีพและดำเนินชีวิต หรือกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า ขาดหลักธรรมที่ถูกต้องในการดำรงชีพและดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสมนั่นเอง

ตัวอย่างที่เห็นได้ชัดอีกกรณีคือ กรณีของพฤติกรรม “ของมันต้องมี” ของคนรุ่นใหม่ที่ชอบอวดอ้างว่าสิทธิเสรีภาพ ซึ่งเป็นเรื่องราวของความเป็นปัจเจกชนหรือ Individualism ในการดำเนินชีวิต เราจึงเห็นภาพของกลุ่มคนที่สังคมเรียกว่า กลุ่มโลกสวย กลุ่มเกเรียน และอีกหลายกลุ่ม ทั้งในโลกจริงหรือโลกเสมือนจริง ซึ่งเขาเหล่านั้นอวดอ้างว่าสิทธิเสรีภาพในการที่จะกระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตเฉพาะกลุ่ม หรือดำรงชีวิตเฉพาะตน ทั้งที่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่น โดยที่ตนเองไม่รับรู้หรือรู้ตัวก็ตาม เช่น กรณีข้อพิพาทระหว่างวัดไทยกับคอนโดมิเนียมแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร เมื่อไม่นานมานี้ และลุกลามไปยังพื้นที่ต่างจังหวัดและบางแห่งเป็นต่างศาสนาอีกด้วย

หรือการใช้แนวคิดของการทันสมัยในการดำรงชีพดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคมที่สนใจแต่เพียงว่า ตนเองต้องทันสมัยเหมือนผู้อื่น (ที่เป็นไอดอล หรือ (คิดเอาเองว่า) เหนือกว่าตน และตนต้องการเป็นเช่นเขาผู้นั้น) โดยมีพักที่จะดูหรือคำนึงถึงศักยภาพของตนเอง จนทำให้ตนเองต้องใช้เงินในอนาคตเข้ามาจนหมด หรือไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมาในอนาคต และสร้างความเดือดร้อนให้กับตนเองและ/หรือคนข้างเคียง หรือผู้อื่นในสังคม เป็นต้น

การต่าง ๆ เหล่านี้ล้วนสะท้อนภาพความคิดของ “ตัวกู ของกู” ตามที่หลวงพ่อบุญทาสกล่าวไว้อย่างชัดเจน และเป็นประเด็นที่สังคมไทยในอนาคตควรที่จะนำหลักธรรมที่แท้จริงมาใช้อย่างถูกต้อง กับการขาดการนำหลักธรรมในพุทธศาสนามาใช้ในชีวิตประจำวันอย่างเห็นได้ชัด

ในประเด็นดังกล่าว หากกล่าวถึงการเผยแผ่พุทธศาสนาในสังคมไทยกล่าวได้ว่า มีมานานแล้วและอย่างเข้มแข็ง หากแต่ว่าเหตุใดสภาพของสังคมไทยจึงยังไร้หลักธรรมทางพุทธศาสนาเป็นกรอบของความคิดในการดำรงชีพและดำเนินชีวิต

กรณีนี้หากพิจารณาจากสภาพทางกายภาพจะพบว่า สงฆ์ไทย หรือพุทธศาสนิกชนไทย ก็มีได้กระทำตนให้เป็นที่น่าับถือศรัทธาสำหรับคนรุ่นใหม่เท่าไรนัก เพราะมีความรู้ทางแก่นพระศาสนาไม่

มากพอที่จะอธิบายในเชิงวิทยาศาสตร์ให้กับคนรุ่นใหม่ได้ กับอีกทั้งกระทำตนในเชิงพิธีกรรมที่ไร้เหตุผลหรืออธิบายเหตุผลไม่ได้ จนเป็นเหตุให้ขาดความเคารพและน่าเชื่อถือในที่สุด

อีกกรณีหนึ่งคือ การอธิบายสาระสำคัญในหลักธรรมคำสอน สำหรับการดำรงชีพดำเนินชีวิตของสงฆ์หรือผู้สอนธรรม ที่ประกาศหลักธรรมในเชิงโลกุตตระให้กับกลุ่มชนทั่วไปที่เป็น โลภีชน ซึ่งเป็นการนำหลักธรรมขั้นสูงมาสอนคนธรรมดาหรือโลกียชน ทำให้ความไม่เข้าใจในหลักธรรมและการปฏิบัติย่อมเกิดขึ้น และนำไปสู่พฤติกรรมที่ปฏิบัติตาม ๆ กันไปแบบไม่รู้ไม่เข้าใจ และส่งผลร้ายมากกว่าผลดีในสังคม เช่น การต่อสู้กันทางความคิดในศาสนาที่ปรากฏในโซเชียลมีเดีย

การในข้อนี้ ทำให้เห็นถึงอิทธิพลของ “พลิกผัน หรือ Disrupt” ว่า ส่งผลกระทบทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม โดยเฉพาะทางด้านสังคมที่ทำให้ “คน” ขาดสติและความยั้งคิดในการดำเนินชีวิต ซึ่งถึงแม้จะมีการนำหลักการต่าง ๆ เช่นทางหลักธรรมมาใช้บ้าง แต่ในปัจจุบันการดังกล่าวกลับไม่ส่งผลที่ดีต่อการดำรงชีพการดำเนินชีวิต จึงเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความสับสนทางความรู้ในหลักธรรมและการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันของคนในสังคม ซึ่งมีได้มีเพียงแค่คนรุ่นเก่า หากแต่รวมถึงคนรุ่นใหม่ด้วย และเป็นเหตุให้พุทธศาสนาในเมืองไทยได้ชื่อว่า “มีแต่เปลือก หาแก่นแท้ไม่ได้”

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญประการหนึ่งที่สังคมไทยมีอยู่ในบรรพพุทธานุศาสนาก็คือ หนังสือประมวลหัวข้อธรรมที่พระเดชพระคุณสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงประมวลจากพระไตรปิฎกและใช้สำหรับสั่งสอนอบรมและศึกษาเล่าเรียนของพระภิกษุใหม่หรือพระนวกะโดยเฉพาะ เรียกว่าหนังสือ “นวโกวาท” ซึ่งบุคคลธรรมดาก็สามารถนำเรียนรู้และทำความเข้าใจได้โดยง่าย เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต เปรียบเช่นเดียวกับ “บัณฑิต” หรือพระภิกษุผู้เรียนรู้ นวโกวาทและนำมาใช้ในชีวิตประจำวันเมื่อตนเองได้ลาสิกขาบทแล้ว

ตติยบท “นวโกวาท” คืออะไร

ก่อนจะกล่าวถึง “นวโกวาท” ขอนำความคิดไปสู่เรื่องราวของการดำเนินชีวิตของคนในสังคมสักเล็กน้อย ในประเด็นที่ว่า เมื่อมนุษย์ได้รับการกล่าวขานว่าเป็นสัตว์สังคม มนุษย์จึงมีวิถีของการดำรงชีวิตของตน และมีวิถีการดำเนินชีวิตในการอยู่ร่วมกันระหว่างตนและคนในสังคม ซึ่งก่อให้เกิดผลทั้งทางบวกและทางลบต่อกัน หากเป็นทางบวกก็คือความสงบสุข แต่ถ้าเป็นทางลบก็คือความขัดแย้งและเกิดปมปัญหาทางสังคม

จากการที่คนต้องเผชิญหน้ากับปัญหาสังคม คนหรือบุคคลจะเผชิญหน้ากับบุคคลอื่นหรือกลุ่มคนที่เข้าร่วมกิจกรรมในการดำรงชีพและดำเนินชีวิตของคนหรือกลุ่มคนเหล่านั้น ดังนั้นบุคคลหรือกลุ่มคนต้องมีและใช้หลักในการดำรง/ดำเนินชีพ-ชีวิตแห่งตน ซึ่ง “หลัก” ดังกล่าว เมื่อเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือในคนหมู่มาก ก็จะกลายตัวเรียกว่า ลัทธิ ศาสนา หรือทฤษฎีไปในที่สุด และจะแปรผันไปตามกาลและเทศะ หรือบริบทของสังคมนั้น ๆ ในสังคมไทย เราใช้หลักดังกล่าวภายใต้ชื่อว่า พุทธศาสนา ที่มาจากสมณโคตมอันเป็นศาสดาของพุทธศาสนาที่คนไทยนับถืออยู่ในปัจจุบัน อันมีแก่นของศาสนา คือ (Alfred, 2019) 1) การละความชั่ว 2) การทำความดี และ 3) การชำระใจให้บริสุทธิ์ แก่นทั้งสามเมื่อนำมาพิจารณาถึงพฤติกรรมในสังคมของมนุษย์ อาจนำมาเทียบเคียงกับพฤติกรรมมนุษย์ได้ว่า

การละความชั่ว เทียบเคียงได้กับการไม่กระทำการใด ๆ ให้เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองและสังคม โดยพฤติกรรมสูงสุดของการละความชั่วคือ การให้อภัยแก่คนที่ทำความผิดร้ายให้กับเรามากที่สุด หรือที่เรียกกันว่า อภัยทาน

การทำความดี เทียบเคียงได้กับการกระทำการใด ๆ ให้เป็นเครื่องสร้างความเจริญก้าวหน้าแก่ตนเองและสังคม โดยพฤติกรรมสูงสุดของการทำความดีคือ การรักษาความบริสุทธิ์แห่งกายและใจ หรือในทางธรรมเรียกว่า การรักษาศีล

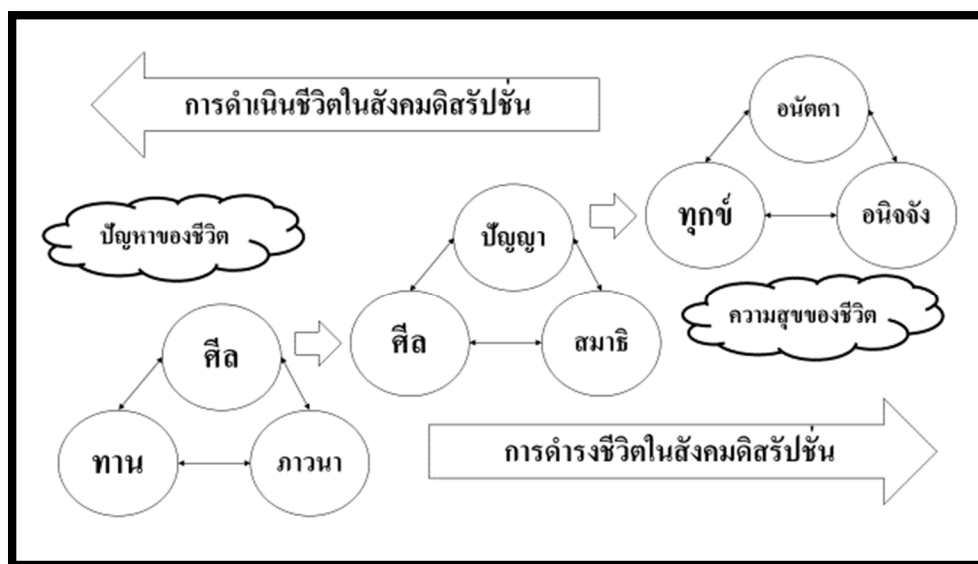
การชำระจิตใจให้บริสุทธิ์ เทียบเคียงได้กับพฤติกรรมของการรู้สึกตัวว่า ตนกำลังกระทำการใดอยู่ และการนั้นสร้างผลดีหรือผลร้ายแก่ตนเองและผู้อื่นหรือสังคม กรณีนี้ในทางธรรมเรียกว่า ภาวนา หรือการรู้เท่าทันจิตใจของตน หรือการมีสติสัมปชัญญะนั่นเอง

เมื่อนำแก่นทั้งสามเข้ามารวมกันเป็นฐานในการดำรงตนดำเนินชีวิตจะพบว่า เมื่อตนรู้สติ มีสัมปชัญญะในการดำเนินกิจกรรมของชีวิตแล้ว ก็จะเกิดพฤติกรรมอีก 3 อย่างที่หมั่นเข้ามารับในการเรียนรู้ลักษณะและผลการดำรงชีพ/ดำเนินชีวิตคือ มีศีลหรือมีเครื่องควบคุมการกระทำหรือพฤติกรรมของตนแล้ว ทำให้เรารู้จักผิดชอบชั่วดีหรือมีสติ มีจิตที่แน่วแน่มั่นคง หรือมีสมาธิ และรับรู้ได้ว่าสิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ หรือที่เรียกว่ามีปัญญา

เมื่อคนสามารถที่จะรับรู้ได้แล้วว่า สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ ผลแห่งการกระทำอันเนื่องมาจากเหตุทั้งหลาย (หรือที่เรียกว่าทุกข์) ก็จะหมดไป เกิดภาวะที่เรียกว่า อนิจจัง และในท้ายที่สุดผลกระทบต่าง ๆ ก็จะหายไปจากชีวิตตน หรือที่เรียกว่า อนัตตาหรือหายไป ไม่มีแล้ว

“แก่นการกระทำ” หรือ “คำต่าง ๆ ข้างต้น” ที่ปรากฏขึ้นเป็นคำสอนของศาสดาหรือผู้สอนในแต่ละลัทธิความเชื่อ ที่จะนำพาให้สานุศิษย์ได้นำไปยึดถือ และปฏิบัติตามในชีวิตของตน จะถูกเรียบเรียงเป็นเอกสารหรือคัมภีร์ต่าง ๆ ให้ชนในรุ่นต่าง ๆ ได้นำไปใช้ในการศึกษาและถือปฏิบัติ

ซึ่งในศาสนาพุทธก็เช่นกัน การได้ศึกษาในพระคัมภีร์ที่ชื่อว่า พระไตรปิฎก และนำความในพระไตรปิฎกไปยึดถือปฏิบัติอย่างถูกต้อง เชื่อว่าจะทำให้เกิดภาวะของความสงบสุขในชีวิต การหมดไปแล้วหรือเบาบางลงซึ่งปัญหาต่าง ๆ ในชีวิต อันเนื่องมาจากการรู้เท่าทัน การรู้เท่าถึงการณ์ของการใช้ชีวิตและเป็นเครื่องก่อให้เกิดความสมดุลแห่งชีวิตนั่นเอง และเชื่อว่าในสังคมพลิกผันหรือในสังคมยุค Disruption ก็เช่นกัน การนำหลักธรรม/ข้อธรรมไปปฏิบัติก็ย่อมที่จะส่งผลต่อการดำรงและดำเนินชีวิตดังภาพความคิดข้างล่างนี้

การดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ในอดีตที่ผ่านมาสังคมไทยมีธรรมเนียมปฏิบัติในทางพุทธศาสนาประการหนึ่งคือ การให้ชายไทยที่มีอายุครบบวช หรือมีอายุได้ 20 ปี ต้องออกบวชหรือเข้าสู่ร่มแห่งกาสาวพัสตร์ หรือที่กล่าวกันว่า “บวชเรียน” ซึ่งหมายถึงการออกบวช เพื่อไปเรียนรู้

พระไตรปิฎกเป็นจำนวน 1 พรรษา และเมื่อครบพรรษาแล้วจึงลาสิกขาบท หรือลาสิกขาเพศ ไปใช้ชีวิตในสังฆมหรือออกไปรับราชการในฐานะที่เป็นผู้รู้หรือบัณฑิต หรือที่เรียกกันสั้นๆ ว่า “ทิด”

การบวชเพื่อเรียนดังกล่าวเป็นอุบายในการพัฒนามนุษย์ของสังคมไทย ให้มีสมรรถนะในการรู้เท่าทันพฤติกรรมของตน พฤติกรรมของคน และวิธีการในการรับมือกับพฤติกรรมของมนุษย์เหล่านั้นในสังคมที่ตนเองจะต้องไปเผชิญหน้าอยู่ ซึ่งเดิมที่จะเป็นการศึกษาพระไตรปิฎก ภาษามคธ หรือภาษาบาลี หรือภาษาสันสกฤต หรือวิชาต่าง ๆ ตามที่ท่านพระครูอุปัชฌาย์หรือพระอาจารย์ผู้บวชให้ จะเป็นผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาเหล่านั้นให้แก่พระบวชใหม่ เพื่อประโยชน์ของศิษย์ในอนาคต ซึ่งต่อมาพระเดชพระคุณสมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส วัดบวรนิเวศวิหาร ทรงประมวลหัวข้อธรรมจากพระไตรปิฎกสำหรับสั่งสอนอบรมและศึกษาเล่าเรียนของพระบวชใหม่หรือพระนวกะโดยเฉพาะ เพื่อให้เรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย เรียกว่า หนังสือ “นวโกวาท” มีองค์ประกอบ 3 ส่วน โดยส่วนต้นเป็น วินัยบัญญัติ หรือศีลของภิกษุ ส่วนกลางเป็น ธรรมวิภาค คือธรรมที่ต้องแยกคิดจัดไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น ธรรมที่มี 2 ข้อย่อย รวมไว้หมวดหนึ่ง มี 3 ข้อย่อยรวมไว้หมวดหนึ่ง และส่วนหลังเป็น คิปปิปฏิบัติ คือหลักปฏิบัติและหลักควรเว้นสำหรับคฤหัสถ์หรือชาวบ้านทั่วไป เช่น อบายมุข

ซึ่งในปัจจุบันนอกจากจะมีการรจนาเป็นฉบับของสงฆ์หรือนักบวชแล้ว ยังมีฉบับที่จัดพิมพ์เป็นของประชาชนโดยเป็นการจัดหมวดหมู่ข้อธรรม และแยกย่อยแปลความของคำในหลักธรรมข้อต่าง ๆ เข้าไว้เพื่อการศึกษาเรียนรู้และแปรไปสู่การปฏิบัติในวิถีชีวิตต่อไป

เมื่อพิจารณาถ้อยคำในหนังสือฉบับดังกล่าวแล้ว กล่าวได้ว่าเป็นข้อธรรมหรือหลักธรรมที่กล่าวถึงพฤติกรรมของคนในสังคม และเป็นเครื่องมือที่ควบคุมพฤติกรรมของคนในสังคม ตลอดจนผลและเหตุของพฤติกรรมคนในสังคม

พฤติกรรมดังกล่าวมิได้เป็นเพียงเฉพาะบุคคลเท่านั้น หากแต่ยังกล่าวรวมถึงพฤติกรรมของกลุ่มคนในสังคมซึ่งในหนังสือใช้คำว่า “บริษัท” ที่ในความหมายโดยธรรมแปลว่า กลุ่มคน (แต่ในความหมายทางโลกแปลว่า องค์กรทางธุรกิจ) การนี้ทำให้นวโกวาท ฉบับประชาชน มิได้เป็นเพียงหนังสือที่ใช้สอนพระบวชใหม่หรือพระใหม่ แต่หมายรวมถึงสามารถสอนคนในสังคมให้นำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ด้วย

ตัวอย่างเช่น การนำหลักธรรมที่ว่าด้วย วุฑฒิ คือ ธรรมเป็นเครื่องเจริญ 4 อย่าง ได้แก่

1. สัมปยุตตสังเสวะ การคบท่านผู้ประพฤติดชอบด้วยกายวาจาใจ ที่เรียกว่า สัตบุรุษ

2. สัทธัมมัสสนะ การฟังคำสอนของท่านโดยเคารพ
3. โยนิโสมนสิการ การตรัสตรองให้รู้จักสิ่งที่ดีที่ชั่ว โดยอุบายที่ชอบ
4. ธัมมานุธัมมปฏิบัติ การประพฤติธรรมสมควรแก่ธรรมซึ่งได้ตรองเห็นแล้ว

ในธรรมหมวดนี้จะเห็นได้ว่า เป็นการชี้ให้เห็นเครื่องควบคุมพฤติกรรมของคนให้มีสิ่งที่เรียกว่า วุฒิภาวะ หรือ **Maturity** อันแปลว่า ภาวะที่ได้รับการพัฒนาเต็มบริบูรณ์ ทำให้คนผู้นั้นมีคุณสมบัติ คุณภาพเต็มตัวทั้งในด้านบุคลิกภาพและพฤติกรรมด้านอารมณ์ ฉะนั้นในความหมายของคำว่า วุฒิภาวะ จึงพอสรุปได้ว่าเป็น ความมี ความเป็น ความปรากฏ ที่เป็นภูมิรู้ ความเจริญ ความงอกงาม ความเป็นผู้ใหญ่ทางบุคลิกภาพและพฤติกรรมทางอารมณ์ ซึ่งโดยความหมายดังกล่าวกับความหมายในหลักธรรม จึงมีความหมายที่คล้ายคลึงกัน และมีลักษณะเป็นเครื่องชี้ถึงสิ่งที่ทำให้คนในสังคมมีความเจริญงอกงามหากได้ปฏิบัติตามหลักธรรมนั้น ๆ

หรือหลักธรรมในส่วนที่ว่า ปธาน คือความเพียร 4 อย่าง อันได้แก่

1. สังวรปธาน เพียรระวังไม่ให้บาปเกิดขึ้นในสันดาน
2. ปหานปธาน เพียรละบาปที่เกิดขึ้นแล้ว
3. ภวานาปธาน เพียรให้เกิดกุศลเกิดขึ้นในสันดาน
4. ออนุรักษปธาน เพียรรักษากุศลที่เกิดขึ้นแล้วไม่ให้เสื่อม

ความเพียร 4 อย่างนี้ เป็นความเพียรชอบ ควรประกอบให้มีในตน

ในกรณีที่ว่านี้ “ปธาน” ในที่นี้หมายถึงความพยายาม หรือพฤติกรรมที่ว่าด้วยความมุ่งมั่นในการกระทำ อันเป็นความหมายในทางธรรม โดยมีได้หมายถึงคำว่า “ประธาน” ที่แปลว่า ผู้เป็นใหญ่ (ในทางโลก) ซึ่งหากมีการสื่อสารกันไม่ชัดเจนว่าเป็นภาษาทางโลกหรือทางธรรมแล้ว จะก่อให้เกิดการเข้าใจผิดได้โดยง่าย

อย่างไรก็ตาม โดยความหมายทางธรรม เมื่อแปลกลับมาเป็นความหมายในทางโลกแล้ว ปธานในที่นี้จะหมายถึงความพยายามในการกระทำ ที่มุ่งให้ทำความดีละเว้นความชั่ว และให้รักษาความดีนั้น ๆ ไว้ ซึ่งการกระทำนี้จะเกิดขึ้นได้ต้องใช้ข้อธรรมที่ว่าด้วยสติสัมปชัญญะ หรือข้อธรรมในหมวด 2 ที่ว่าด้วย ธรรมมีอุปการะมาก 2 อย่าง ได้แก่ สติ กับสัมปชัญญะ หรือธรรมเป็นโลกบาล คือ คัมภีร์ของโลก 2 อย่าง อันได้แก่ หิริ และโอตตปเป อันหมายถึง ความละอายแก่ใจในการกระทำ ความผิดหรือความชั่ว กับความเกรงกลัวในการทำความผิดหรือความชั่ว เป็นต้น

สิ่งที่น่าสนใจในประเด็นนี้คือ การแปลความหมายทางภาษาระหว่างภาษาโลกกับภาษาธรรม และความเชื่อมโยงความหมายในข้อธรรมกับพฤติกรรมของคนในสังคม และการดึงความสัมพันธ์เชิงปฏิบัติระหว่างข้อธรรมกับการกระทำของคนนั่นเอง

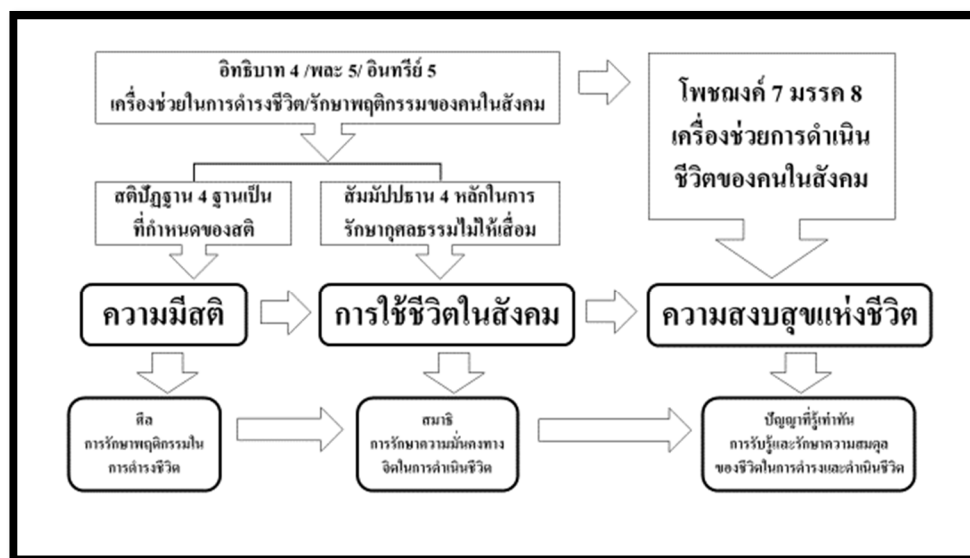
แต่ทว่าการนี้กลับเป็นข้อดีสำหรับคนในสังคมไทยที่ผู้สอนหลักธรรมหรือสงฆ์ผู้เผยแผ่หลักธรรมในพุทธศาสนาบางท่านมีอาจนำข้อธรรมเหล่านั้นลงสู่พฤติกรรมของโลภียชนในสังคมปัจจุบันได้ และส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิดในธรรมเป็นอย่างมากในกลุ่มชนดังกล่าว และเมื่อตกลงมาสู่คนในยุคใหม่ที่มีได้สนใจในข้อธรรม และมีได้เรียนรู้ในหลักธรรม จึงก่อให้เกิดการแปลความและแปรความไปสู่ความหมายที่ตนรู้และเข้าใจ (ตามนั้น) กับนำเสนอเผยแผ่หลักธรรมเหล่านั้นออกไปทั้ง ๆ ที่มีไขความหมายที่ถูกต้องแท้จริง การดังกล่าวจึงส่งผลต่อการนำหลักธรรมไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างแท้จริงในที่สุด และมีอิทธิพลทางลบต่อการเผยแผ่พุทธศาสนาแม้ในกลุ่มคนไทยพุทธด้วยกันเองก็ตาม การกระทำดังกล่าวจึงส่งผลความรู้ความเข้าใจและการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของคนยุคใหม่ที่เกิดการพลิกผันหรือ **Disrupt** แม้แต่ในการแปลความหมายของหลักธรรมไปสู่การปฏิบัติด้วย

รายละเอียดของข้อธรรมดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงลักษณะหรือหมวดหมู่ของพฤติกรรมของคนในการใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างชัดเจน ซึ่งหากคนรุ่นใหม่ในปัจจุบันและอนาคตที่ต่างได้รับการเรียนรู้และฝึกฝนบนฐานของการใช้ความคิดและมีวิธีคิดในการแสดงออกซึ่งการกระทำของตนเองแล้ว ย่อมที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจในรายละเอียดของข้อธรรม และแปรข้อธรรมเหล่านั้นสู่การดำเนินชีวิตหรือการปฏิบัติของตนในชีวิตประจำวันของตนที่กล่าวได้ว่า เป็นการกระทำที่บังควรทำ หรือไม่บังควรทำ ทั้งต่อตนเองและบุคคลอื่นในสังคมได้

จากตัวอย่างของการกระทำดังกล่าว หากบุคคลได้นำไปใช้ในชีวิตประจำวัน (ทั้งวิธีคิดและวิธีปฏิบัติหรือคิดชอบ ทำชอบ) อย่างถูกต้องกับวิธีการดำรงชีวิตแล้ว ก็ย่อมที่จะส่งผลต่อแนวทางและผลของการดำเนินชีวิตในสังคมที่ถึงแม้ว่าสังคมจะพลิกผันไปประการใด แต่แนวทางและผลของการดำรงชีวิต/ดำเนินชีวิตของบุคคลก็ไม่คล้อยหรือตกไปในวังวนของการพลิกผันไปในทิศทางที่เป็นลบได้

จุดดลบท “นวโกวาท” จะเป็นเครื่องมือในการดำรงชีพและดำเนินชีวิตของคนรุ่นใหม่ในยุคพลิกผันหรือ Disrupt ได้อย่างไร

เมื่อย้อนกลับมาที่การนำหลักธรรมในนวโกวาทไปสู่การปฏิบัติในสังคมยุคใหม่ สังคมที่มีความสับสนทั้งในความคิดและในทางปฏิบัติ สังคมที่ต้องการการมีสติสัมปชัญญะในการดำรงชีพและการดำเนินชีวิตเป็นอย่างยิ่ง การนำหลักธรรมทั้ง 10 หมวดที่มีความเป็นระบบและมีการจัดระเบียบเชิงพฤติกรรมเข้าไว้แล้วมาแปรสภาพและนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติในวิถีชีวิต จะนำไปสู่การสร้างความสุขในชีวิตตามอรรถภาพได้ ดังกรอบความคิดข้างล่างนี้

ในภาพอาจอธิบายได้ว่า เมื่อคนมีสติสัมปชัญญะในการดำรงชีพและดำเนินชีวิตในสังคมโดยอาศัยหลักธรรมในข้อที่ว่าด้วยเรื่องสติปัญญา 4 อันได้แก่ กายานุปัสสนา เวทนานุปัสสนา จิตตานุปัสสนา และธัมมานุปัสสนา ซึ่งมีความหมายถึงการสำรวจตัวตนของเราให้มีความสุภาพเรียบร้อยทั้งทางกาย อารมณ์หรือเวทนา ความรู้สึกหรือจิต และความระลึกถึงตนได้ในเวลานั้น ๆ หรือธรรม (หรือที่เรียกว่าสติสัมปชัญญะในเวลานั้น) ก็จะทำให้การกระทำของเราอยู่ในสภาวะที่เป็นปกติ สภาวะที่ไม่คล้อยตามคำเชิญชวนหรือคำท้าทายในการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมของเราจากสิ่งแวดล้อมจาก

ภายนอก และก่อให้เกิดการกระทำต่าง ๆ ในชีวิตของตน และสัมพันธ์กับผู้คนหรือดำเนินชีวิตในสังคมกับบุคคลอื่น ๆ หรือกลุ่มบุคคลอื่น ๆ ได้อย่างเป็นสุข

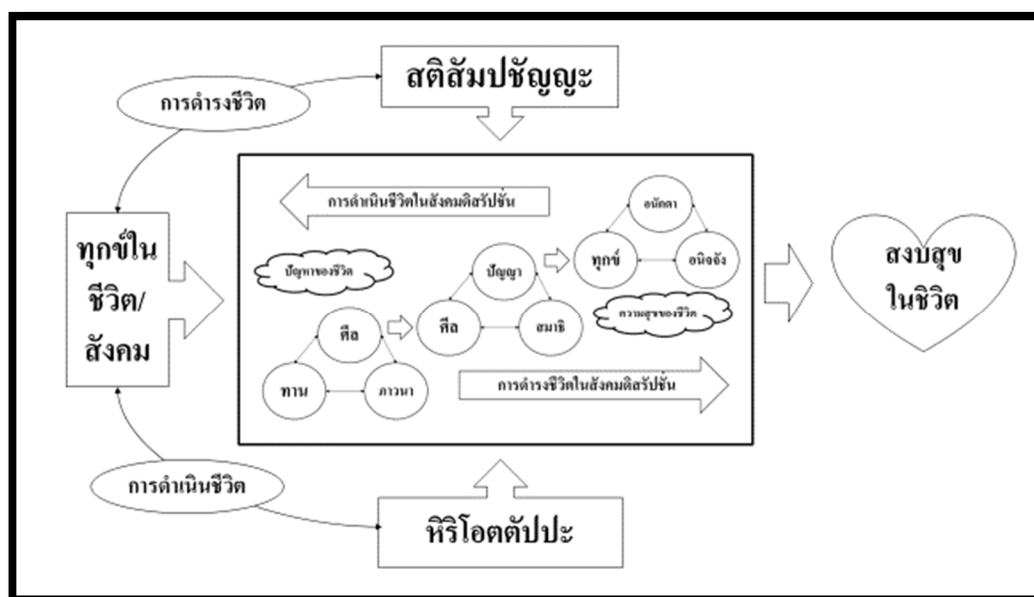
หากแต่เมื่อขาดสติสัมปชัญญะหรือคิดชอบแล้ว การกระทำของเราก็จะคล้อยตามคำทำท่ายหรือคำเชิญชวนจากผู้อื่นให้กระทำในทิศทางหรือวัตถุประสงค์ตามที่เขาผู้นั้นต้องการไม่ว่าจะเป็นทางบวกหรือทางลบก็ได้ และนั่นหมายถึงทุกขเวทนาที่จะเกิดขึ้นกับเราไม่ว่าจะเป็นความเจ็บปวดทั้งทางกายหรือทางใจ หรืออาจเกิดการสูญเสียทรัพย์สินเงินทองในรูปแบบต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นหนี้สินหรือการเสียทรัพย์โดยพลัน เป็นต้น

การกระทำดังกล่าวจะใช้หลักธรรมในข้อที่ว่าอิทธิบาท 4 (ฉันทะ วิริยะ จิตตะ วิมังสา) หรือข้อธรรมที่ว่าด้วยอินทรีย์ 5 (การก่อให้เกิดความเชื่อ (ศรัทธา) การก่อให้เกิดความเพียร (วิริยะ) การก่อให้เกิดความระลึกได้ (สติ) การก่อให้เกิดความตั้งมั่น (สมาธิ) และการก่อให้เกิดความรอบรู้ (ปัญญา)) หรือพละ 5 (สิ่งที่ก่อให้เกิดพลังในการดำเนินชีวิต ได้แก่ ความเชื่อ (ศรัทธา) ความเพียร (วิริยะ) ความระลึกได้ (สติ) ความตั้งมั่น (สมาธิ) ความรอบรู้ (ปัญญา)) เข้ามาเป็นเครื่องก่อให้เกิดแรงบันดาลใจ หรือกำลังใจในการกระทำของบุคคลหรือกลุ่มคน ซึ่งในทางโลกจะเรียกศัพท์กลุ่มนี้ในชื่อต่าง ๆ เช่น Engagement, Empowerment, Incentive หรือ Motivation

ในท้ายที่สุดของการดำรงชีพและดำเนินชีวิตของคนหรือ “การทำชอบ” คือ การต้องการความสงบสุขในชีวิตของตนเอง และการนี้ในทางธรรม จะใช้หลักธรรมหรือข้อธรรมที่ว่าด้วยโพชฌงค์ 7 องค์แห่งการตรัสรู้ หรือความรู้ 7 ประการ ได้แก่ ความระลึกได้ (สติ) ความพิจารณาในธรรม (ัมมวิจยะ) ความเพียร (วิริยะ) ความอิมใจ (ปีติ) ความสงบสบายใจ (ปัสสัทธิ) ความตั้งมั่น (สมาธิ) และความวางเฉย (อุเบกขา) ซึ่งหมายถึงการรู้เท่าทันในการกระทำของผู้อื่นหรือสิ่งที่เข้ามากระทบความรู้สึกนึกคิดของเรา การที่เราใช้ความรู้ในการวิเคราะห์แยกแยะและสร้างความรู้ในการจัดกระทำกับสิ่งที่เข้ามากระทบหรือปัญหาของชีวิต ความพยายามในการกระทำที่จะต่อสู้กับปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นโดยใช้ความรู้ความสามารถที่มีอยู่ การสร้างกำลังใจเมื่อพบกับอุปสรรคและมีใจสู้กับอุปสรรคหรือปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้น ความสุขความสงบ (โดยอาศัยสติสัมปชัญญะและความมุ่งมั่นในการกระทำ) ในขณะที่เผชิญหน้ากับความยากลำบากในสิ่งที่จะต้องตัดสินใจหรือต้องต่อสู้กับความไม่ยอมได้ไม่ยอมมี หรือความอยากได้ความอยากมี หรือความรู้สึกที่ว่า “ของมันต้องมี” เป็นต้น การกระทำดังกล่าวเมื่อขยายวงออกไปสู่การใช้ชีวิตในสังคมของบุคคลก็จะใช้หลักธรรมในข้อที่ว่าด้วย

ความรู้ที่เป็นความจริงของการใช้ชีวิตในทางโลก 4 ประการ อันได้แก่ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ และมรรค หรือที่เรารู้จักในนามของอริยสัจ 4 เข้ามาเป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิต และอาศัยข้อธรรมทั้ง 8 ของมรรค เข้ามาเป็นแนวทางในการใช้ชีวิต เพื่อให้นำไปสู่ความสงบสุขของชีวิตในท้ายที่สุด

ซึ่งภาวการณ์ดังกล่าวทั้งหมดสามารถที่จะสรุปเป็นภาพของการใช้ชีวิตของคนในสังคมได้ดังนี้

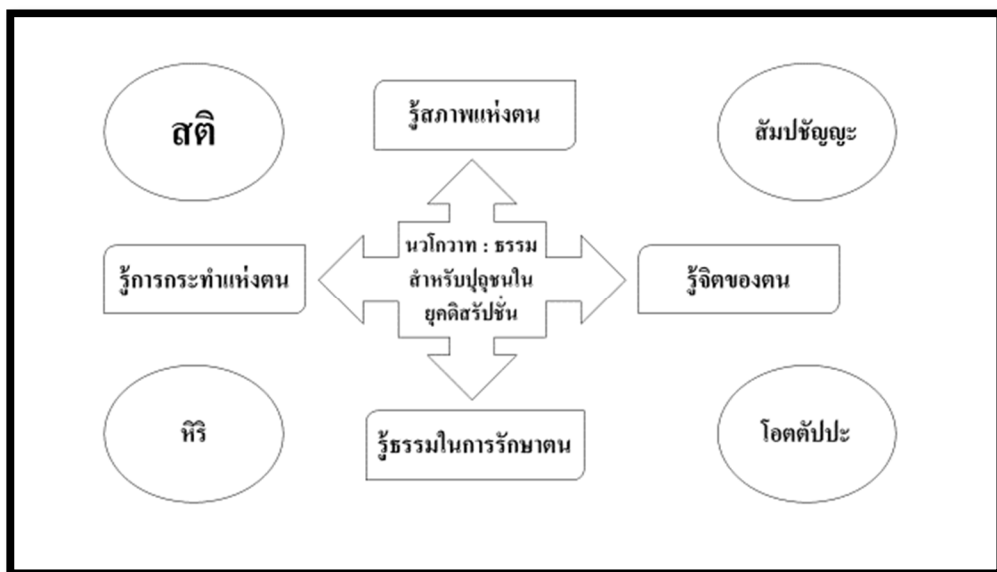

นั่นหมายความว่า เมื่อคนในสังคมเผชิญหน้ากับทุกข์ประเภทต่าง ๆ ที่โหมเข้ามาในวงจรของชีวิตแล้ว คนจะใช้สติสัมปชัญญะในการดำรงชีพ ใช้หิริโอตตปเปในการดำเนินชีวิต ผ่านกระบวนการทางไตรสิกขา และกระบวนการทางไตรลักษณ์ เพื่อมุ่งเข้าสู่ความสงบสุขในชีวิต ด้วยการรู้เท่าทันกับชีวิตในสังคม และใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

ที่กล่าวมาเป็นเพียงตัวอย่างของการนำหลักธรรมในนวโกวาทมาใช้ในการดำรงชีพดำเนินชีวิตของคนในยุค Disrupt หรือยุคของคนรุ่นใหม่ ซึ่งต้องการเครื่องมือในการตั้ง มี และใช้สติ เพื่อให้รู้ทันและได้ยั้งคิดในการดำเนินพฤติกรรมของตนในการใช้ชีวิตเพื่อดำรงตนอยู่ในสังคมเท่านั้น ยังมีรายละเอียดที่น่าสนใจและติดตามอีกอย่างมากมายในการนำหลักธรรมมาใช้ในชีวิต

ปัจจัยลบ บทสรุปของการใช้นวโกวาทเข้ามาเป็นเครื่องมือในการ Disrupt สังคม

บทสรุปของการใช้ชีวิตของคนในยุค Disrupt ก็คือ การใช้หลักธรรมจากนวโกวาทอย่างน้อยที่สุดคือ การมีและใช้สติสัมปชัญญะเข้ามาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีหิริและโอตตปปะ ด้วยการสร้างความรู้ใน 4 ประการ คือ การรู้สภาพแห่งตน การรู้จักจิตของตน การรู้จักกรรมในการรักษาดตน และการรู้จักการกระทำของตนในการดำรงชีพและดำเนินชีวิตของตน ดังกรอบความคิดนี้

เมื่อคนในสังคมยุคใหม่หรือคนยุคใหม่รู้จักตนแล้ว ไม่หลงไหลในกระแสธรรมารมณที่ผิด ๆ แล้ว การรู้เท่าทันในกระแสต่าง ๆ ของสังคมผ่านกระบวนการใช้สติหรือกระบวนการคิดที่ถูกต้อง ก็จะดึงคนยุคใหม่ให้มีความสับสนในชีวิตน้อยลง รู้จักใช้ข้อมูลเกินนับ หรือ Big data อย่างถูกต้องมากขึ้น และใช้เทคโนโลยีได้เหมาะสมกับการใช้ชีวิตมากขึ้น ที่สำคัญคือ คนยุคใหม่จะดึงความเป็นมนุษย์กลับคืนมาสู่ตัวตนของตนได้มากขึ้น

และเป็นปัจจัยลบของการนำหลักธรรมมาใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีพและดำเนินชีวิต สำหรับคนในสังคมยุคใหม่หรือสังคมพลิกผัน จะทำให้ชีวิตของคนดำเนินผ่านทางหลักธรรม ไม่ใช่ผ่าน

ทางเทคโนโลยี แต่ใช้เทคโนโลยีในการ “พลิกผัน หรือ Disrupt” ชีวิตให้มีความสุขมากกว่าที่จะจมกับความทุกข์จากการใช้เทคโนโลยี

การนี้อาจกล่าวได้ว่า เมื่อบุคคลได้นำข้อธรรมในนวโกวาทไปใช้ในการดำรงชีวิตและดำเนินชีวิตของตนผ่านการเรียนรู้อย่างถูกต้องแล้ว จะทำให้คนเกิดการ “รู้ชอบ” หรือรู้ชีวิตอย่างถูกต้อง และมีการ “คิดชอบ” หรือมีวิธีคิดในการใช้ชีวิตอย่างถูกต้องแล้ว การแสดงออกซึ่งพฤติกรรมหรือการกระทำต่าง ๆ ทั้งในวิถีการดำรงชีวิตของตนในสังคมและการดำเนินชีวิตร่วมกับกลุ่มคนในสังคมก็จะเป็นไปอย่าง “ปฏิบัติชอบ” และจะส่งทางบวกต่อผลการดำรงชีวิตและการดำเนินชีวิตของคนในสังคมที่แม้ว่าสังคมจะมีการพลิกผันไปอย่างไร วิธีของคน “รู้ชอบ คิดชอบ ปฏิบัติชอบ” ก็จะทำให้มีความสุขสงบสุขให้กับชีวิตของตนเอง

“นวโกวาท” จึงเป็นเครื่องมือในการใช้ชีวิตของคนในยุคสังคมพลิกผัน (Disrupt Society) ด้วยหลักการ หลักธรรม และหลักปฏิบัติ ดังได้กล่าวมาแล้วนี้

References

- Alfred. (2019). *The Core of Buddhist (Prarachsuttiyanmongkol)*. Retrieved January 24, 2020, from [http://www.dhammathai.org/monktalk/dbview.php?No= 1140](http://www.dhammathai.org/monktalk/dbview.php?No=1140)
- Coraline Team. (2019). *What is Disruption?*. Retrieved January 25, 2563, from <https://www.coraline.co.th/single-post/2019/08/19/What-is-Disruption>
- Keatsarapipope, A. (2019). *Disruptive Technology Change of Living*. Retrieved January 24, 2020, from https://library2.parliament.go.th/ejournal/content_af/2562/feb2562-4.pdf [In Thai]
- Manarangsarn, S. (2019). *Thais Prepare for 6 Super Disruption*. Retrieved January 25, 2563, from <http://www.cp-enews.com/news/details/cptalk/2898> [In Thai]
- Fintech and new technology: Response Opportunity Understand Risk and in case study Singapore*. (2018). Retrieved January 25, 2020, from <http://www.brandage.com/article/8902/Deloitte>
- GEN Y be trapped “Must Have” Trend of Expenditure be indebt for Trend*. (2019). Retrieved January 25, 2020, from <https://www.thairath.co.th/Lifestyle/life/1727036>
- Source Thing Must have before 40 Campaign GEN Y insight*. (2019). Retrieved January 25, 2020, from <https://www.marketingoops.com/campaigns/local-campaigns/tmb-wisesight/>
- PASSIONGEN. (2018). *How to prepare mindset for up to date disruption*. Retrieved January 24, 2020, from <https://www.passiongen.com/2018/11/get-ready-mindset-for-disruption-era/>
- Praornpit, K. (2020). *‘The Future 100 : 2020’ One Report can tell a behavior and consumption Trend in this decade*. Retrieved January 24, 2020, from <https://www.salika.com/2020/01/25/review-the-future-100-2020/> [In Thai]

- Salika. (2019). *Guideline 10 Solutions that Education must do to disrupt learning*. Retrieved January 24, 2020, from <https://www.salika.co/2019/05/12/10-solution-must-do-for-thailand-education/> [In Thai]
- Somdet Phramahasamanachao, Kromphraya Vajirananavarorasa. *Navakovara (Citizen Edition)*. Retrieved December 25, 2019, from http://www.doisaengdham.org/images/column_1388754756/Nawakovat.pdf [In Thai]
- Staff of teacher. (1992). *Navakovara Standard Edition (Second Edition)*. Bangkok: LengCheng Printing House. [In Thai]
- Staff of teacher. (2019). *Learn to servive or Disruptive Technology is the last solution*. Retrieved January 25, 2020, from <https://blog.pttexpresso.com/disruptive-technology/> [In Thai]